

Motivaatiosta voimaa tutkimusyhteistyöhön

Tieteellinen tutkimus edellyttää eri toimijoilta yhteistyötä. Jotta yhteistyö sujuisi, jokaisella tulisi olla vahva motivaatio yhteiseen tutkimustyöhön. Motivaatio voi kuitenkin olla eri toimijoilla hyvinkin eritasoista ja perustua erilaisiin lähtökohtiin. Jollakin motivaatio yhteistyöhön saattaa perustua oman edun tavoitteluun, toisella voi puolestaan olla sisäistä intoa yhteiseen tekemiseen, jolloin tutkimus ja sen onnistuminen kiinnostaa kokonaisuutena, eikä keskiössä ole ulkoisten päämäärien saavuttaminen. Joka tapauksessa eri toimijoiden motivaatio yhteistyöhön vaikuttaa siihen, kuinka laadukasta tutkimustyö on, ja miten saatuja tutkimustuloksia hyödynnetään.

Sekä tutkimuksen suunnittelu- että toteutusvaiheessa tarvitaan tutkijoiden ja tutkimusympäristön edustajien välistä yhteistointaintaa ja yhteisöllisyyttä. Tutkimuksen toteutusvaiheessa avainasemassa ovat tutkimukseen osallistuvat, tutkijat sekä heitä avustava henkilökunta. Tutkimustulosten hyödyntämiseen tarvitaan lisäksi näyttöön perustuvan toiminnan kehittäjiä organisaatioiden eri tahoilla niin hoitotyössä, hoitotyön koulutuksessa, johtamisessa kuin hoitotieteessäkin. Onnistuakseen tieteellinen tutkimus edellyttää näiltä kaikilta tahoilta motivaatiota, eli tahtoa sitoutua ja pyrkiä eteenpäin.

Jo tutkimusluvan myöntäjän vahva motivaatio on tärkeä, sillä se auttaa häntä perehtymään tutkimukseen huolellisesti ja tarkastelemaan sitä monesta näkökulmasta, kuten tutkimuksen toteutus, tarpeellisuus ja tulosten käyttökelpoisuus. Mikäli tutkimuslupaa myöntävä henkilö on kiinnostunut tutkimuksesta, ja hänellä on myönteinen käsitys tutkimuksen merkityksestä (esimerkiksi näyttöön perustuvan toiminnan kehittämisessä), hän todennäköisesti syventyy arvioimaan tutkimussuunnitelman laadukkuutta ja tärkeyttä sekä kannustaa organisaationsa työntekijöitä osallistumaan tutkimukseen ja vakuuttuu tulosten hyödyllisyydestä.

Myös tutkimukseen osallistuvilta vaaditaan motivaatiota: intoa osallistua ja halua sitoutua tutkimukseen. Osallistujien motiivoinnissa tutkijoilla ja heitä avustavalla henkilökunnalla on merkittävä rooli. Osallistumishalukkuutta voi lisätä esimerkiksi se, että tutkittava kokee saavansa lisätietoa tutkimusilmioistä refleктоimalla omia kokemuksiaan, käsityksiään ja arvioitaan. Tutkimukseen osallistuvia voi motivoida myös rohkaisemalla ja kannustamalla sekä korostamalla heidän vaikutusmahdollisuuksiaan, jolloin osallistujat kokevat itsensä arvokkaiksi. Lisäksi tutkittavien uskomukset ja aiemmat kokemukset tutkimuksilla saavutetuista hyödyistä voivat motivoida heitä osallistumaan uusiinkin tutkimuksiin. Motivaatiota voivat vahvistaa myös tutkimuksessa käytettävät uudet laitteet, menetelmät tai toiminnat, joita he eivät muuten voisi saada.

Osallistujien motivaatiota voivat heikentää muun muassa tutkittavien terveydentila, elämäntilanne, tunteet, ennakkoluulot ja mahdolliset aiemmat negatiiviset kokemukset tutkimukseen osallistumisesta. Tällöin tutkijoilla ja heitä avustavalla henkilökunnalla on keskeinen rooli kielteisten kokemusten hyväksymisessä, kiinnostuksen herättämisessä ja riittävän tiedon jakamisessa sekä tulosten raportoinnissa siten, että ne tavoittavat myös tutkimukseen osallistuneet.

Tutkijoita motivaatio ohjaa suunnittelemaan tutkimusta innostuneesti eri yhteistyötahojen kanssa, keräämään sinnikkäästi aineistoa ja analysoimaan sitä mahdollisimman huolellisesti ja monipuolisesti sekä raportoimaan tuloksia erilaisissa julkaisufoorumeissa. Motivoitumaton tutkija voi tehdä tutkimuksensa ja saada luotettavia tuloksia, mutta hän luovuttaa herkästi kohdatessaan vaikeuksia tai saattaa muuttaa alkuperäistä suunnitelmaansa. Hän myös jättäytyy helpommin tutkimusryhmän ulkopuolelle tai on passiivinen toimija ryhmässä. Tutkimustulosten esittelyssä (esimerkik-

si konferensseissa) ei tällöin näy innostuneisuus ja asiaan paneutuminen, tai tutkija ei edes pyri aktiivisesti esittelemään tutkimustuloksiaan.

Tutkijoiden motivaatiota vahvistavat kiinnostus tutkimusyhteistyöhön ja aiemmat onnistumisen kokemukset. Kiinnostusta herättävät yhdessä oivalletut, uudet ja innovatiiviset tutkimusmahdollisuudet, kuten vähän tutkitut tai haasteellisiksi koetut tutkimusalueet, sekä tulosten käyttökelpoisuus näyttöön perustuvan toiminnan kehittämisessä. Tutkijoiden motivaatiota vahvistavat myös myönteiset kokemukset tutkimusyhteistyötahojen tasa-arvoisesta asiantuntijuuden jakamisesta ja kokemusten vaihtamisesta, positiivisesta suhtautumisesta ja mahdollisesta avun antamisesta.

Tutkimusyhteistyö voi tietysti herättää myös kielteisiä tunteita, kuten turhautumista, epäonnistumisen kokemuksia, epävarmaa oloa ja asiantuntijuuden arvostamisen puutetta, mitkä voivat heikentää motivaatiota yhteistyöhön. Yhteistyön onnistumisen kannalta negatiivisten tunteiden tunnistaminen ja kontrollointi, sekä motivaatiota vahvistavien keinojen löytäminen ovatkin ensiarvoisen tärkeitä, jotta eri osapuolet voivat toimia yhdessä laadukkaan tutkimuksen aikaansaamiseksi.

Merkittävää on myös se, miten tiedeyhteisö, jossa tutkimusryhmän toimijat työskentelevät, on kiinnostunut toisten tutkijoiden onnistumisista ja saavutuksista. Kilpailu tiedeyhteisössä voi olla joko eduksi tai haitaksi. Silloin, kun kilpailu on rehellistä ja avointa, se voi lisätä motivaatiota ja kannustaa tutkimusryhmiä, mutta vääristynyt kilpailu, jossa pyritään tuottamaan toisille harmia, ei motivoi ketään. Positiivinen palaute ja toisten ansioiden huomioiminen rikastuttaa ja vahvistaa koko tiedeyhteistöä.

Onnistunut tutkimusyhteistyö vaatii eri toimijoilta motivaatiota, mutta myös vahvistaa sitä yksilö- ja yhteisötasolla. Jotta tutkimukseen perustuvan tiedon avulla voidaan kehittää nykyisiä hoitotyön, koulutuksen ja johtamisen käytäntöjä sekä hoitotiedettä, on jokaisen yhteistyöhön osallistuvan arvioitava kriittisesti omaa motivaatiotaan vahvistavia tekijöitä sekä löydettävä keinoja motivaatiota heikentävien tekijöiden kontrollointiin. Näin yksittäisten toimijoiden motivaatioista voi kehittyä koko yhteisön työtä kantava voima tutkimusprosessin ajaksi.

Oulussa 1. helmikuuta 2012

Maria Kääriäinen
Toimitussihteeri

Helvi Kyngäs
Päätoimittaja